

ganste ringe Udfigt til at faae en temmelig betydelig Sum ind ved Salget af fæstelede Gaarde. Jeg troer, at man ikke alene skal tage Hensyn til Dpoffrelsen, men ogsaa til den forhøiede Værdi, som i det Hele fremkommer af de enkelte Eiendomme, og hvoraf vel Akademiet nu ingen Indtægt nyder, men hvoraf hellerikke Fæsteren i hans nærværende Stilling nyder Godt. Forsaavidt de nærværende Fæsternes sikkrere Stilling er bragt paa Dmtale, maa det dog herved ikke oversees, at jo ogsaa Fæsterne ere udfatte for Ulykkestilfælde og for at kunne komme i Forlegenheder, og det har desto værre viist sig, at ikke saa ganske saa Fæstere paa det kalkreuziske Gods have paa draget sig Restancer og ere komne i daarlig Forfatning, og da er der i deres nærværende Stilling ingen Midler for dem til at hjælpe sig selv; thi de kunne ikke afhænde den Gaard, de sidde paa, og de kunne heller ikke pantsætte den, og medens paa andre Steder Akademiet undertiden er kommen Fæsterne tilhjælp ved at tillade, at en Parcel af Fæstegodsset afhændes til Selveiendom, saaledes at en Deel af Kjøbesummen tilfalder den i fortrykte Omstandigheder værende Fæster, er der ingen Dpfordring for Akademiet til at gjøre dette paa det kalkreuziske Gods, naar man ikke gaaer ud fra, at ogsaa her Akademiet skal have en Andeel i den ved Eiendomsoverdragelsen fremkomne Værdiforhøielse. Derimod vil der, naar Bønderne blive Selveiere, fremkomme for dem alle de Midler til at hjælpe sig ud af Forlegenheden, som navnlig fremgaaer af Udparscelleringsretten, og som er af ikke ringe Betydning. Forsaavidt det er antydet, at Akademiet alligevel vil faae en Fordeel, hvorved man altsaa dog overhovedet anerkjender, at Akademiet ogsaa skal vinde noget, medens Fæsterne paa deres Side vinde, — og jeg for min Deel anseer det for billigt, at de Sidste vinde meest —, saa troer jeg, at Udfigten, der gives Akademiet, er temmelig ringe; thi jeg er tilbøielig til at troe, at ved Burderingen af hvad der kan ansees for en billig Afgift af Stederne paa disse Godser, vil den allerede nu faststaaende Afgift udøve en særdeles betydelig Indflydelse, og de meget enkelte Tilfælde, i hvilke Akademiet, ifølge Bestemmelserne i §§

6 og 7 kunne faae en forøget Fordeel, troer jeg, vil vistnok have meget lidt at betyde. Det er disse Bemærkninger, jeg for sidste Gang har villet fremsætte, ikke saameget fordi jeg troer derved at kuldkaste et Forslag af Udvælget, som er tiltraadt af min ærede Eftermand, som især for at vise, at der virkelig ogsaa ved det foreliggende Udkast i dets oprindelige Skikkelse ikke var glemt at tage Hensyn til Billighed.

Tjeherning: Den ærede sidste Taler meente, saavidt jeg forstod ham, at Testator egentlig ikke havde tilfagt Bøndefamilierne nogen Forsørgelse, thi Testator havde kun sikkrret dem en ringe Indfæstning, og at Gaardene skulle gaae over til deres Familie; men det er det, man i Almindelighed har anset for at tilsikre Bøndefamilier Forsørgelse. Naar det ærede Medlem lægger Mærke til, at dengang Testamentet blev frevet, drømte Testator vist ikke om Landgildeforhøielsen — det er en senere Møde, — saa vil han nok see, at der er taget Hensyn til at forsørge Familierne (Hør!). Den ærede Cultusminister har vist ikke forstaaet mig aldeles rigtigt, thi det lod, som om han antog, at jeg vilde formindse den Indtægt, som Sorø Akademie havde af Godset; men det vil jeg paa ingen Maade, jeg vil lade Akademiets Stiftelse beholde af den Indtægt, det for Dieblikket har af Gooset, men Alt, hvad der kommer mere ud, vil jeg beholde i Testators Navn til at fuldbyrde, saavidt det staaer i vor Magt, hans Henstigt, paa den ene Side at sikke Stiftelsen og paa den anden Side Bøndefamilierne. Naar den ærede Minister mener, at der ikke ligger nogen væsentlig Fordeel for Familierne dert, at Indfæstningen er fastsat til 10 Rbd., saa troer jeg, at han tager væsentlig feil i den Henseende; naar Indfæstningen er høj, saa gaaer Alt, hvad der er erhvervet af den Udføde, over i Indfæstningen, og de øvrige af Familien gaae enten blottede ud eller med et usikkert Krav paa den, som bliver sidende ved Fæstet. Det er det Almindelige, det er det, jeg tidligere har kaldt Indfæstningsudplyndringsystemet, det er den Maade, hvorpaa man tager hele Familiens erhvervede Eiendom til Fordeel for en Enkelt, for at beholde ham